

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 mars 2014

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le titre XIII, chapitre VI,
de la loi-programme (I)
du 24 décembre 2002
en ce qui concerne la tutelle
des mineurs étrangers non accompagnés**

(déposée par Mmes Carina Van Cauter,
Laurence Meire et Karin Temmerman
et M. Christian Brotcorne)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 maart 2014

WETSVOORSTEL

**houdende wijzigingen in Titel XIII, Hoofdstuk
VI, van de programmawet (I)
van 24 december 2002
wat de voogdij over niet-begeleide
minderjarige vreemdelingen betreft**

(ingediend door de dames Carina Van Cauter,
Laurence Meire en Karin Temmerman
en de heer Christian Brotcorne)

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à désigner un tuteur du service Tutelle (SPF Justice) pour les mineurs européens non accompagnés qui se trouvent dans une situation de vulnérabilité ou qui ont introduit une demande de titre de séjour temporaire en invoquant la traite et/ou le trafic d'êtres humains. Cette mesure de protection spécifique doit permettre de trouver une solution rapide et durable en faveur de ces jeunes, en particulier en ce qui concerne la prise en charge par un service d'aide à la jeunesse, l'octroi d'un document de séjour ou le regroupement volontaire du mineur avec ses parents.

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe een voogd van de dienst Voogdij (FOD Justitie) aan te stellen over niet-begeleide Europese minderjarigen die zich in een situatie van kwetsbaarheid bevinden of een aanvraag voor een tijdelijke verblijfstitel omwille van mensenhandel en/of -smokkel hebben ingediend. Deze specifieke beschermingsmaatregel moet ertoe leiden dat snel een duurzame oplossing voor deze jongeren wordt gevonden, inzonderheid de ten laste neming door een dienst voor hulpverlening aan de jeugd, de toekenning van een verblijfsdocument of de vrijwillige hereniging van de minderjarige met zijn ouders.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Compte Rendu Analytique	CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publications@lachambre.be	Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publications@dekamer.be
Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC	De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise, en exécution de l'accord de gouvernement et par la voie d'une initiative législative, à désigner un tuteur du service Tutelle (SPF Justice) pour les mineurs européens non accompagnés qui se trouvent dans une situation de vulnérabilité ou qui ont introduit une demande de titre de séjour temporaire en invoquant la traite et/ou le trafic d'êtres humains. Cette mesure de protection spécifique doit permettre de trouver une solution rapide et durable en faveur de ces jeunes, en particulier en ce qui concerne la prise en charge par un service d'aide à la jeunesse, l'octroi d'un document de séjour ou le regroupement volontaire du mineur avec ses parents.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 3

Cette modification tend à étendre le régime de tutelle en vigueur aux mineurs européens non belges qui se trouvent dans une situation de vulnérabilité. Une attention particulière est accordée à la situation des victimes mineures de la traite d'êtres humains. La proposition de loi offre à ces mineurs la possibilité de bénéficier, tout comme les mineurs non européens, de la tutelle sur les mineurs étrangers non accompagnés, et garantit dès lors une meilleure protection de l'enfant et une égalité de traitement quelle que soit sa nationalité.

Eu égard aux différences objectives qui existent entre les mineurs étrangers non accompagnés ressortissants d'un pays membre de l'Espace économique européen et les autres mineurs étrangers non accompagnés, il convient cependant de prévoir un régime de protection différent pour ces deux catégories de mineurs. Bien que la Suisse ne soit pas membre de l'Espace économique européen, les ressortissants suisses doivent être assimilés à la première catégorie de mineurs étrangers non accompagnés. Le régime de protection garanti par la tutelle spécifique sera dès lors réservé aux mineurs ressortissants d'un État membre de l'Espace économique européen ou de la Suisse qui se trouvent dans une situation de vulnérabilité.

La situation de vulnérabilité du mineur sera évaluée à la lumière des droits garantis par la Convention internationale des Droits de l'Enfant, en tenant compte en particulier des éléments suivants: la situation de séjour

TOELICHTING

DAMES EN HEREN

De indiener van dit wetsvoorstel beoogt, in uitvoering van het regeerakkoord en via een wetgevend initiatief, een voogd van de dienst Voogdij (FOD Justitie) aan te stellen over niet-begeleide Europese minderjarigen die zich in een situatie van kwetsbaarheid bevinden of een aanvraag voor een tijdelijke verblijfstitel omwille van mensenhandel en/of -smokkel hebben ingediend. Deze specifieke beschermingsmaatregel moet ertoe leiden dat snel een duurzame oplossing voor deze jongeren wordt gevonden, inzonderheid de ten laste neming door een dienst voor hulpverlening aan de jeugd, de toekenning van een verblijfsdocument of de vrijwillige hereniging van de minderjarige met zijn ouders.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Art. 3

Deze wijziging strekt ertoe het voogdijstelsel dat van kracht is, uit te breiden naar de niet-Belgische Europese minderjarigen die zich in een situatie van kwetsbaarheid bevinden. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de situatie van de minderjarige slachtoffers van mensenhandel. Het wetsontwerp biedt deze minderjarigen net als de niet-Europese minderjarigen de mogelijkheid de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen te genieten en waarborgt bijgevolg een betere bescherming van het kind en een gelijke behandeling los van de nationaliteit van het kind.

Gelet op de objectieve verschillen tussen de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die onderdaan zijn van een land dat lid is van de Europese Economische Ruimte en de andere niet-begeleide minderjarige vreemdelingen moet evenwel worden voorzien in een verschillende beschermingsregeling voor de twee categorieën van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Hoewel Zwitserland geen lid is van de Europese Economische Ruimte moeten de Zwitserse onderdanen worden gelijkgesteld met de eerste categorie van minderjarigen. De door de specifieke voogdij gewaarborgde beschermingsregeling zal dan ook worden voorbehouden voor de minderjarigen die onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte of die onderdaan zijn van Zwitserland en zich in een kwetsbare toestand bevinden.

De kwetsbare toestand van de minderjarige zal worden beoordeeld in het licht van de rechten die gewaarborgd zijn krachtens het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, inzonderheid rekening

illégal, la situation sociale instable, la grossesse, l'infirmité, la situation de déficience physique ou mentale, la situation de victime de la traite ou du trafic d'êtres humains, ou la situation de mendicité du mineur. Les mineurs européens non accompagnés qui sont peut-être victimes de la traite d'êtres humains sont également considérés comme vulnérables.

Le régime de protection ne s'appliquera pas, en revanche, aux mineurs inscrits au registre de la population et munis d'une attestation légalisée de leurs parents les autorisant à voyager et à séjourner seuls en Belgique. En cas de problèmes, les autorités nationales devraient privilégier et faciliter le contact avec les parents du mineur.

Durant la phase de la prise en charge, le service des Tutelles appréciera la situation de vulnérabilité invoquée par le mineur et chaque dossier sera, par conséquent, évalué au cas par cas.

L'élargissement du champ d'application du régime spécifique de la tutelle aura pour effet d'abroger la circulaire ministérielle du 2 août 2007 relative aux mineurs européens non accompagnés en situation de vulnérabilité.

Art. 4

À la suite de l'entrée en fonction du nouveau gouvernement, les matières visées dans cet alinéa, à savoir l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, relèvent de la compétence de la secrétaire d'État à l'Asile et à la Migration. Il est dès lors préférable de faire référence au ministre compétent.

La situation visée à l'article 6, alinéa 2, ne s'est encore jamais produite en pratique et la désignation d'un tuteur a toujours pu se dérouler dans les délais visés à l'article 74/7 de la loi du 15 décembre 1980. De plus, la désignation du directeur du service des Tutelles comme tuteur était incompatible avec son statut.

Art. 6

Cette mention n'est plus pertinente, eu égard à l'instauration, dans ce titre, de la possibilité d'étendre le champ d'application de la tutelle aux mineurs européens non accompagnés.

houdend met de illegale verblijfstoestand, de onstabiele sociale toestand, de zwangerschap, de gebrekkigheid, de gebrekkige lichamelijke of geestelijke toestand, de toestand van slachtoffer van mensenhandel of mensen-smokkel, of de bedeltoestand van de minderjarige. De niet-begeleide Europese minderjarigen die mogelijk het slachtoffer zijn van mensenhandel worden eveneens als kwetsbaar beschouwd.

De beschermingsregeling zal daarentegen niet van toepassing zijn op de minderjarigen die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters en die in het bezit zijn van een gelegaliseerd attest van hun ouders op grond waarvan hen toestemming wordt gegeven om alleen te reizen en te verblijven in België. In geval van moeilijkheden zou het contact met de ouders van de minderjarige moeten worden bevoorrecht en vergemakkelijkt door de nationale overheden.

De dienst Voogdij zal in de fase van de plaatsing onder de hoede de door de minderjarige ingeroepen kwetsbare toestand beoordelen en ieder dossier zal bijgevolg geval per geval worden geëvalueerd.

De uitbreiding van het toepassingsgebied van het specifieke voogdijstelsel zal ertoe leiden dat de ministeriële omzendbrief van 2 augustus 2007 betreffende niet-begeleide Europese minderjarigen in kwetsbare toestand wordt opgeheven.

Art. 4

Naar aanleiding van het aantreden van de nieuwe regering vallen de in dit lid bedoelde aangelegenheden, te weten de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, onder de bevoegdheid van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie. Het is dan ook beter om te verwijzen naar de bevoegde minister.

De in artikel 6, tweede lid, bedoelde situatie heeft zich in de praktijk nooit voorgedaan en de aanwijzing van een voogd heeft altijd kunnen plaatsvinden binnen de termijnen bedoeld in artikel 74/7 van de wet van 15 december 1980. Bovendien was de aanwijzing van de directeur van de dienst Voogdij als voogd onverenigbaar met zijn statuut.

Art. 6

Deze vermelding is niet meer relevant gelet op de invoering in deze titel van de mogelijkheid om het toepassingsgebied van de voogdij uit te breiden naar de niet-begeleide Europese minderjarigen.

Différentes solutions peuvent justifier l'arrêt des mesures de protection spécifiques, notamment la prise en charge par un service d'aide à la jeunesse ou par les parents du mineur, l'octroi d'un document de séjour ou le retour volontaire du mineur chez ses parents.

Verschillende oplossingen kunnen de stopzetting van de specifieke beschermingsmaatregelen verantwoorden, inzonderheid de ten laste neming door een dienst voor hulpverlening aan de jeugd of door de ouders van de minderjarige, de toekenning van een verblijfsdocument of de vrijwillige terugkeer van de minderjarige naar zijn ouders.

Carina VAN CAUTER (Open Vld)
Laurence MEIRE (PS)
Karin TEMMERMAN (sp.a)
Christian BROTCORNE (cdH)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans le titre XIII, chapitre VI "Tutelle des mineurs étrangers non accompagnés", article 1er, de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002, les mots "toute personne se trouvant dans les conditions prévues à l'article 5" sont remplacés par les mots "toute personne se trouvant soit dans les conditions prévues à l'article 5, soit dans celles prévues à l'article 5/1."

Art. 3

Dans le même chapitre, il est inséré un article 5/1, rédigé comme suit:

"Art. 5/1. Sans préjudice des dispositions de l'article 5, la tutelle prévue à l'article 3, § 1er, alinéa 1er, s'applique à toute personne:

- de moins de dix-huit ans;
- ressortissante d'un pays membre de l'Espace économique européen ou de la Suisse;
- non accompagnée par une personne exerçant l'autorité parentale ou la tutelle en vertu de la loi applicable conformément à l'article 35 de la loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé;
- non munie d'un document légalisé attestant que la personne exerçant l'autorité parentale ou la tutelle a donné l'autorisation de voyager et de séjourner en Belgique;
- non inscrite au registre de la population;
- et étant dans une des situations suivantes:

soit, avoir demandé un titre de séjour provisoire sur la base de l'article 61/2, § 2, alinéa 2, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;

soit se trouver en situation de vulnérabilité."

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 1 van Titel XIII, Hoofdstuk 6 "Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen" van de programmawet (I) van 24 december 2002, worden de woorden "iedere persoon die de voorwaarden bedoeld in artikel 5 vervult" vervangen door de woorden "iedere persoon die ofwel de voorwaarden bedoeld in artikel 5 ofwel de voorwaarden bedoeld in artikel 5/1 vervult."

Art. 3

In hetzelfde hoofdstuk wordt een artikel 5/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 5/1. Onverminderd het bepaalde in artikel 5, is de in artikel 3, § 1, eerste lid, bedoelde voogdij van toepassing op elke persoon:

- van minder dan achttien jaar oud;
 - die onderdaan is van een land dat lid is van de Europese Economische Ruimte of die onderdaan is van Zwitserland;
 - niet begeleid door een persoon die het ouderlijk gezag of de voogdij over hem uitoefent op grond van de wet die van toepassing is overeenkomstig artikel 35 van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht;
 - die niet in het bezit is van een gelegaliseerd document waaruit blijkt dat de persoon die het ouderlijk gezag of de voogdij uitoefent de toestemming heeft gegeven om te reizen en te verblijven in België;
 - die niet ingeschreven is in een bevolkingsregister;
 - en die verkeert in één van de volgende situaties:

ofwel een aanvraag voor een tijdelijke verblijfstitel hebben ingediend op grond van artikel 61/2, § 2, tweede lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;
- ofwel zich in een kwetsbare toestand bevinden."

Art. 4

Dans l'article 6 du même chapitre, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots "à l'article 5" et "par l'article 5" sont systématiquement et respectivement remplacés par "à l'article 5 ou 5/1" et "par l'article 5 ou 5/1";

2° dans le § 4, les mots "ministre de l'Intérieur" sont remplacés par les mots "ministre compétent";

3° dans le § 4, l'alinéa 2 est abrogé.

Art. 5

Dans l'article 8, § 1er, du même chapitre, les mots "à l'article 5" sont remplacés par les mots "à l'article 5 ou 5/1".

Art. 6

Dans l'article 24, § 1er, du même chapitre, modifié par la loi-programme du 27 décembre 2004, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le 3°, les mots "ou de la nationalité d'un État membre de l'Espace économique européen" sont abrogés;

2° le paragraphe est complété par un 6° rédigé comme suit:

"6° lorsque le mineur, ressortissant d'un pays membre de l'Espace économique européen ou de la Suisse, ne se trouve plus dans une situation vulnérable."

17 mars 2014

Art. 4

In artikel 6 van hetzelfde hoofdstuk worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "in artikel 5" worden telkens vervangen door de woorden "in artikel 5 of in artikel 5/1";

2° in paragraaf 4 worden de woorden "minister van Binnenlandse Zaken" vervangen door de woorden "bevoegde minister";

3° in paragraaf 4 wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 5

In artikel 8, § 1, van hetzelfde hoofdstuk, worden de woorden "in artikel 5" vervangen door de woorden "in artikel 5 of in artikel 5/1".

Art. 6

In artikel 24, § 1, van hetzelfde hoofdstuk, gewijzigd bij de programmawet van 27 december 2004, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in 3° vervallen de woorden "of van de nationaliteit van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte";

2° de paragraaf wordt aangevuld met het punt 6°, luidende:

"6° wanneer de minderjarige die onderdaan is van een land dat lid is van de Europese Economische Ruimte of die onderdaan is van Zwitserland zich niet langer in een kwetsbare toestand bevindt."

17 maart 2014

Carina VAN CAUTER (Open Vld)
Laurence MEIRE (PS)
Karin TEMMERMAN (sp.a)
Christian BROTCORNE (cdH)